

SECTION – D**Answer any THREE Questions :** (3 × 10 = 30)

23. Discuss the formation of verbs and nouns.
24. Summarise the moral values indicated through Vedas.

25. Write an essay on the definition and types of Kavya.
26. Translate into Sanskrit:

- i) Men walk in the garden.
- ii) The father knows his son.
- iii) Then the King gave money to the poets.
- iv) His enemies never lived here.
- v) Will you come with me to bazaar?

27. Transliterate into Devanagari Script:

- i) śuklāṁbaradharah viṣṇum śaśīvarṇam caturbhujam.
prasannavadanam dhyāyet sarva vighnopasāntaye.
- ii) vakratuṇḍa mahākāya sūryakoṭi samaprabha
avighnam kuru me deya sarvakāryeṣu sarvadā.
◇ ◇ ◇ ◇ ◇

SECTION – A**Answer ALL Questions :** (10 × 1 = 10)

1. _____ and _____ are two sections of यजुर्वेद (Yajurveda).
 - a) पूर्वार्चिक & उत्तरार्चिक (Pūrvārcika & Uttarārcika)
 - b) शुक्ल & कृष्ण (Śukla & Kṛṣṇa)
 - c) सात्त्विक & तामस (Sātvika & Tāmasa)
 - d) छन्दस् & व्याकरण (Chandas & Vyākaraṇa)
2. _____ is praised as आदिकाव्य (Ādikāvya).
 - a) रामायण (Rāmāyaṇa)
 - b) महाभारत (Mahābhārata)
 - c) भागवत भगवद्गीता (Bhāgavat Bhagavatgītā)
 - d) ऋग्वेद (Rgveda)
3. महाभारत (Mahābhārata) is divided into _____ पर्व (Parvas).
 - a) 24
 - b) 18
 - c) 16
 - d) 40
4. भगवद्गीता (Bhagavadgītā) consists of _____ verses.
 - a) 590
 - b) 500
 - c) 695
 - d) 650
5. Generally पुराण (Purāṇas) are classified in to Vaiṣṇava, _____ and Brahma.
 - a) शैव (Śaiva)
 - b) कौमार (Kaumāra)
 - c) सोम (Soma)
 - d) लाकुल (Lākula)
6. _____ is also called as आदिपुराण (Ādipurāṇa).
 - a) ब्रह्मपुराण (Brahmapurāṇa)
 - b) ब्रह्मवैवर्तपुराण (Brahmavaivartapurāṇa)

SECTION – B

Answer any FIVE Questions : **(5 × 2 = 10)**

11. Who is उद्ग्राता ?

12. Name any five important Upanishads.

Write a short note on the following:

13. गरुडपुराणम्

14. भविष्यपुराणम्

15. What are the two branches of काव्यम्?

Give the meaning of the following:

16. विद्या and दर्पणः

17. विद्वान् and शिष्यः

SECTION – C

2

Answer ALL Questions :

$$(5 \times 5 = 25)$$

- 18.a) Discuss the scope of Sanskrit. (OR)
b) What are the characteristics of pronoun?

19.a) Give an account of the classification of the Vedas. (OR)
b) Describe the content of Vedas in brief.

20.a) Summarise the origin of Puranas. (OR)

बालो वा यदि वा वृद्धा युवा वा गृहमागतः ।
तस्य पूजा विधातव्या सर्वस्याभ्यागतो गुरुः ॥
उपकारिषु यः साधुः साधुत्वे तस्य को गुणः ।
अपकारिषु यः साधुः स साधुः सद्विरुच्यते ॥

(OR)

- b) अधमा धनमिच्छन्ति धनमानौ च मध्यमाः ।
उत्तमा मानमिच्छन्ति मानो हि महतां धनम् ॥
आचार्यात्पादमादते पादं शिष्यः स्वमेधया ।
पादं सब्रह्मारिभ्यः पादं कालक्षेषण च ॥

- 22.a) Transliterate into International phonetic script:
हर्तुर्याति न गोचरं किमपि शंपुष्णाति यत् सर्वदाऽपि
अर्थङ्ग्यः प्रतिपाद्यमानमनिशं प्राप्नोति वृद्धिं पराम् ।
कल्पान्तेषु न प्रयाति निधनं विद्या आरव्यमन्तर्धनं
येषां तान् प्रति मानमुज्ज्ञत नृपाः कस्तैस्सह स्पर्धते ॥

(OR)

- b) દાક્ષિણ્ય સ્વયજને દયા પરિજને શાઠ્ય સદા દુર્જને
 પ્રીતિ: સાધુજને નયો નૃપજને વિદ્વાજજને ચાર્જવં ।
 શૌર્ય શત્રુજને ક્ષમા ગુરુજને કાન્તાજને દસ્તા
 યે દૈંય પુરુષા: કલાસુ કશલા: તેષ્યેવ લોકસ્થિતિ: ॥

SECTION – A**Answer ALL Questions : (10 × 1 = 10)**

1. प्रथमाविभक्ति (Prathamāvibhakti) बहुवचन (Bahuvacana) of बालः (Bālah) is _____.
a) बाला: b) बालम् c) बालेन d) बालात्
2. मध्यमपरुष (Madhyamapuruṣa) बहुवचन (Bahuvacana) of क्रीड़ is _____.
a) क्रीडथ b) क्रीडति c) क्रीडसि d) क्रीडन्ति
3. तृतीयाविभक्ति (Trtyāvibhakti) एकवचन (Ekavacana) of वन (Vana) is _____.
a) वनेन b) वनानि c) वनात् d) वनेषु
4. प्रथमाविभक्ति (Prathamāvibhakti) बहुवचन (Bahuvacana) of रमा (Ramā) is _____.
a) रमा: b) रमाम् c) रमया d) रमायै
5. प्रथमपुरुष (Prathamapuruṣa) एकवचन (Ekavacana) of पते is _____.
a) पतति b) पतसि c) पतामि d) पतामः
6. Vedas are how _____ in numbers.
a) Four b) Three c) Five d) Six
7. _____ is the meaning of व्याकरणम् (Vyākaraṇam).
a) Grammar b) Phonetics c) Metrics d) Vedas

8. _____ is the native of नीलकण्ठ दीक्षित (Nilakantha Dikṣita).
 a) Madurai b) Delhi c) Ujjain d) Kolkatta

9. _____ is the meaning of ज्योतिष (Jyotiṣa).
 a) Astrology b) Chandas c) Kāvya d) Mīmāmsa

10. Who is the author of अष्टाध्यायी (Aṣṭādhyāyī)
 a) पाणिनि: b) कात्यायनः c) वरुरुचि d) विश्वामित्र

SECTION – B

Answer any FIVE Questions : $(5 \times 2 = 10)$

11. Write the names of any two Vedas?
 12. Write the names of any two Vedāṅgas?
 13. Who is the author of Kalividambanam and how many verses are in it?
 14. What is the meaning of Poet and Doctor in Sanskrit?
 15. What are the Genders in Sanskrit?
 16. How many case endings are in Sanskrit and write names of any two?
 17. Write the names of Past tense and Present tense in Sanskrit?

SECTION – C

Answer ALL Questions : **$(3 \times 9 = 27)$**

- 18.a) अकारान्तः पुलिङ्गः राम शब्दः and वस् (to live) in लट् लकार.
(OR)
 b) अकारान्तः पुलिङ्गः बाल शब्दः and धाव् (to run) in लट् लकार.

19.a) आकारान्तः स्त्रीलिङ्गः रमा शब्दः and क्रीड (to play) in लट् लकार.
(OR)
 b) आकारान्तः स्त्रीलिङ्गः लता शब्दः and पठ् (to read) in लट् लकार.

20. a) अकारान्तः नपुंसकलिङ्गः फल शब्दः and खाद् (to eat) in लट् लकार्
(OR)
 b) अकारान्तः नपुंसकलिङ्गः वन शब्दः and भव् (to be) in लट् लकार्.

SECTION – D

Answer any TWO Questions : $(2 \times 14 = 28)$

21. Write an elaborate note on life and works of Nilakantha Dikshita and Explain the satire made by the author upon Astrologers in Kali Era.

22. Write notes on a) अष्टाध्यायी (Aṣṭādhyāyī).
 b) कात्यायन (Kātyāyana).

23. Translate: a) वाच्यतां समयोऽस्तीतः स्पृष्टमाग्रे भविष्यति।
 इति पाठ्यतां ग्रन्थे काठिन्यं कुत्र वर्तते॥
 b) भैषज्यं तु यथा कार्म पर्यं तु कठिनं वदेत।
 आरोग्यं वैद्य माहात्म्यात् अन्यथात्वमपथ्यतः॥
 c) न भेत्तव्यं न बोद्धव्यं न श्राव्यं वादिनो वचः।
 इटिति प्रतिवक्तव्यं सभासु विजिणीशुभिः॥

24. Write an essay on social satire made by Nilakantha Dikshita upon Physicians in Kali era.

SECTION – A

Answer ALL Questions : (10 × 1 = 10)

1. मातङ्गचरित (Mātaṅgacarita) is taken from _____
 - a) दशकुमारचरित (Daśakumāracarita)
 - b) कादम्बरी (Kādambarī)
 - c) वासवदत्त (Vāsavadatta)
 - d) विश्वगुणादर्शचम्पू (Viśvaguṇādarśacampū)
2. शुकनासोपदेशः (Śukanāsopadeśah) is found in _____ of कादम्बरी (Kādambarī)
 - a) पूर्वभाग (Pūrvabhāga)
 - b) उत्तरभाग (Uttarabhāga)
 - c) मध्यभाग (Madhyabhāga)
 - d) अन्तिमभाग (Antimabhāga)
3. गुरुभक्ति (Gurubhakti) forms a part of _____ महाभारत (Mahābhārata).
 - a) आदिपर्व (Ādiparva)
 - b) सभापर्व (Sabhāparva)
 - c) विराटपर्व (Virāṭaparva)
 - d) भीष्मपर्व (Bhīṣmaparva)
4. बाणभट्ट (Bāṇabhaṭṭa) was patronized by _____.
 - a) विक्रमादित्य (Vikramāditya)
 - b) कालिदास (Kālidāsa)
 - c) श्रीहर्ष (ŚrīHarṣa)
 - d) चन्द्रपीड (Candrāpīḍa)
5. Apart from दशकुमारचरित (Daśakumāracarita) दण्डिन् (Danḍin) has authored _____ works.
 - a) 2
 - b) 3
 - c) 5
 - d) 8

6. Prose works are called as _____ in Sanskrit.
 a) गद्यकाव्य (Gadyakavya) b) पद्यकाव्य (Padyakavya)
 c) चम्पूकाव्य (Campükavya) d) नाटक (Nāṭaka)
7. पतञ्जलि's महाभाष्य (Mahābhāṣya) is an example for
 a) पद्यकाव्य (Padyakavya) b) गद्यकाव्य (Gadyakavya)
 c) द्रश्यकाव्य (Drśyakavya) d) चम्पू (Campū)
8. _____ is the author of गौडवाहो (Gauḍavaho).
 a) वाक्पति (Vākpati) b) कालिदास (Kālidāsa)
 c) हर्ष (Harṣa) d) माघ (Māgha)
9. कल्हण (Kalhaṇa) belongs to _____ century.
 a) 10th b) 15th c) 12th d) 17th
10. बृहत्कथामञ्जरी (Bṛhatkathāmañjari) consists of _____ verses.
 a) 6,500 b) 5,0000 c) 7,500 d) 8000

SECTION – B

Answer any FIVE Questions :

(5 × 2 = 10)

11. What is the source of गुरुभक्ति ?

12. Who is राजवाहन ?

Write a short note on the following:

13. सिंहासनद्वाविशिका

14. वासवदत्ता

15. जातकमाला

16. भल्लालसेनः

17. शुकससति

SECTION – C

Answer ALL Questions :

(5 × 5 = 25) 2

- 18.a) दिग्बिजयारम्भसमय एषः । (OR)

b) अहमसुरोतमनन्दिनी कालिन्दी नाम ।

- 19.a) महतीयं खल्वनर्थपरम्परा । (OR)

b) किमयमधर्मः क्रियते?

Identify the Alankara and explain:

- 20.a) त्वन्मुखश्रीकृते नूलं पद्मैर्वरायते शशी । (OR)

b) स्त्रीमिः कामः प्रियैचन्द्रः कालः शत्रुभिरैक्षि सः ।

- 21.a) शैला इयोन्नताः सन्तः किन्तु प्रकृति कोमलाः । (OR)

b) अयमैन्द्रीमुखं पश्य रक्षुम्बति चन्द्रमाः ।

Write a note on the following:

- 22.a) दशकुमारचरितम् । (OR)

b) Works of बाणः ।

SECTION – D

Answer any THREE Questions :

(3 × 10 = 30)

23. Discuss the significance of गुरुभक्ति।

24. Give an account of the story of अकर्णहृदयो गर्दभः।

25. Define the उपमा and अनन्वय alankaras and point out the difference between the two.

26. Write an essay on the Historical Kavyas.

27. Elucidate the क्षेष and अर्थान्तरन्यास.

